

CANALDA

res, a. 1249 (doc. llegit a l'arx. de Cinctorres): «portum de Prunelles --- de Canada d'Ares --- serram inante per fundum de *Canalielas* et dividit cum Aras et includit intus *Canalielas*» (xxviii, 10.9, publicat amb lleus variants, BSCC xv, 116).

De la forma masculina corresponent (*Canalill*) amb dissimilació, *Canarill*, que anoto com a pda. del te. de Llesp (xiii, 195) i Abadal (*Pall. i R.*, p. 25, com *barranc del Canarill* te. Espluga de Serra; una variant amb -o pre-cat. conservada i dissimilada diferent: *Canadillo* pda. de Montardit, segons l'informant de Llarvén, i *Canedillo* segons el de Rialb; i un homònim, amb metàtesi, *karanilo* a Malpàs (xix, 166.26).

La Canalosa, pda. del Fondó de les Neus (xxxvi, 81.11).

En alguns noms del Migjorn hi ha segura intervenció de l'àrab. La terminació almenys és àrabica en *Cova dels kanalóns*, on raja aigua formant estalactites, pot contenir *canal* arabitzat, en una combinació *qanal al-ʿuyún* 'canal de les deus', amb -s plural catalana (cf. combinacions semblants de *ʿuyún* en *Massalió*, *Montlleó*, *Alió*), i haplogia de *al-al-* (partir de *gar al-ʿuyún* 'cova de les fonts', també fóra concebible, si bé amb alteracions fonètiques més rebuscades o contaminades de *canal*). *Canalena* partida de Benimuslem (GGRV, Val. II, 95), podria ser simplement un dual del mateix mot arabitzat: *al-qanalāin* 'els dos canals' (si no és que vingui amb dissimilació de *qalʿa al-ʿajin* 'castell de la deu').

El Canaledo pda. de Llavorsí anant cap a St. Romà de Tavèrnoles (1932, i E.T.C. 148), paratge de muntanya que no crec que vingui de *canal* sinó de la combinació de dos col·le. de CANNA (pall. *cana*, cat. comú *canya*): *canal* (paral·lel a *canyar*) i *Canedo* (-ETUM), que trobo com a nom d'un barranc de la vall de Boi (te. Barruera XII, 162, 163).

CANALDA

Agregat del municipi d'Odèn (Solsonès).

ETIM. En l'Acta C. de la SdUrg. de l'any 839, apareix aquest NL en la forma *Canabita*: això fa pensar que es tracta d'un híbrid romano-basc CANNÁ-BIDE 'camí de la gorja', que fa al·lusió al famós *Call d'Odèn*, pas estret entre muntanyes, molt a prop de *Canalda* (cf. E.T.C. II, 91). Veg. més sobre aquest NL a l'art. *Galleuda*. J. F. C.

Canamals, V. *Canemals*

CANAPOST

Llogaret agr. a Peratallada, Baix Empordà, amb par·ròquia, 76 habitants, 50 alt., 6° 45' × 41° 59'; entre dos serrats que l'ultrapassen en 50 alt.; 2 k. a l'O. de Peratallada, ja prop de l'antic estany d'Ullastret-Peratallada.

PRON. MOD.: *kànəpóst* 1920 a la Bisbal; *kənəpóst* 1958 a Peratallada (xxii, 195.12, 22; 196.4). Tant Casac. com Cor. noten doble accentuació (a la *á* i a la *ó*).

5 DOC. ANT. *Caneposto* a. 901 a l'escriptura de consagració de l'església de la Bisbal (Villan., *Vi. Lit.* XIII, 235) i *Canapost* 1064 (Villan., *Vi. Lit.* XII, 305), *Canaposto* 1208 (Monsalv. xvii, 2), *Canapost* 1359 (CoDoACA XII, 96), *Canapost* 1362 (Alsius, pp. 118-119; 10 Monsalv. xvii, 29-21).

La importància econòmica i jerarco-religiosa del conreu del cànem en aquesta comarca gironesa queden de relleu per un doc. de 1318 (p. p. Botet i Sisó, *BABL* IV, 473) on es parla de l'aportació que dóna a la Cúria de Girona «lo delme de vi e de *canapis* de la parochia de Vilobí». Basta la descrita posició geogràfica per comprendre que la valleta de Canapost era lloc ideal per al conreu del cànem.¹

Quan vaig anar, en temps d'autoritats franquistes, a Peratallada (IV-1958), l'inf. deplorava: «a Canapost aquesta gent estan deixant descobert l'antic campanar» (segurament per llevar i fondre —i cobrar-ho defraudant els béns del poble— el teulat metàl·lic que hi mostra aquella foto de 1909).

És almenys curiós que tant aquesta església com la de Vilobí (el poble del cànem del doc. de 1318 i de Monsalv. xvii, 46), i la de Peratallada (xvii, 36) i la de Riudellots (xvii, 39) estaven consagrades a *Sanctus Stephanus*.

30 Qui sap si no és casual la consonància SC.STEFANO = CANEPOSTO. Un veritable anagrama de les mateixes lletres encara que vagin en ordre diferent. «Nomen → omen» i «Omen → nomen»!

ETIM. Deu venir, doncs, de CANAP(UM) PŌS(Ī)T(UM) 'cànem sembrat', 'sembrat de cànem: ll. vg. *canāpum* variant de *cannābis* 'cànem' en llatí tardà (doc. supra) i en romànic: oc. i cat. dial. *cànep*, it. *cànapo* etc. *DECat* II, 474a8-19, 472b50154, 473a57, b30, 37, 57 + el part. del ll. *ponere*, documentat en el sentit de 'plantar', 'sembrar' en Columel·la, Virgili, Horaci etc. És inútil, doncs, la hipòtesi de l'existència en cèltic i la derivació cèltica en -OSTO- que jo havia conjecturat en *DECat* II, 475, nota 4. El caràcter d'antic nom compost es reflecteix encara en l'accentuació doble constatada pels dos filòlegs en tots els informants.

¹ Probablement el conreu del cànem devia allí ser font de gran riquesa, car aquesta par·ròquia va ser dotada d'una església romànica amb quatre bells retaules, un de gòtic, i els altres de posteriors, fins al S. xvii. Bell i alt campanar, del qual Monsalv. xvii (1909), p. 20, dóna una bona fotografia, tot lamentant-se que la humitat de la vall està destruint l'absis, l'església i algun dels retaules. Però més terrible fou encara la rapacitat dels franquistes que denunciava a continuació.

CANARI

60 1) *El Canari*, partida per avall del Barranc del Fon-